

TAKIS

- ▶ Takis (Panayiotis Vassilakis, Atenes, 1925-2019) va desplegar gran part de la seva activitat artística a París, Londres i Nova York entre el 1950 i el 1970, i des de llavors a Atenes. Aquesta exposició serà la primera mostra individual de l'artista a Barcelona.
- ▶ L'obra de Takis representa una ruptura literal i estètica, una mena d'enfrontament productiu entre l'art, la ciència i el món contemporani. Va ser un dels pioners a incorporar les forces de la natura en la seva obra, tant en escultures com en pintures. El so, la llum, l'energia elèctrica i la magnètica són els elements principals d'un llenguatge ric i molt personal que es presenta en un recorregut a través dels projectes més significatius de la seva trajectòria.
- ▶ La presentació de l'exposició al MACBA inclou una part documental en què destaca la seva vinculació amb Signals (1964-1966), galeria londinenca i publicació que prenen el nom en homenatge a les obres de Takis titulades d'aquesta manera; la seva estada a finals dels anys seixanta al Center for Advanced Visual Studies, creat feia molt poc dins el MIT (Massachusetts Institute of Technology), a Cambridge (EUA), i la vessant reivindicativa sobre l'estatus de l'artista, la més activista, vinculada a l'Art Workers' Coalition.
- ▶ L'any 2000 el MACBA va acollir obres de Takis a l'exposició "Camps de forces" comissariada per Guy Brett.

Títol: TAKIS **Inauguració:** Dijous 21 de novembre de 2019 a les 19.30 h. **Dates:** del 22 de novembre de 2019 al 19 d'abril del 2020. **Organitza:** Tate Modern, MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona i el Museum of Cycladic Art, Atenes. **Comissariat:** Guy Brett (crític i comissari independent), Michael Wellen (conservador d'art internacional, Tate). Exposició al MACBA comissariada per Teresa Grandas.

Amb el suport de:

 FOTOS TAKIS: www.macba.cat/press/takis2901

TAKIS

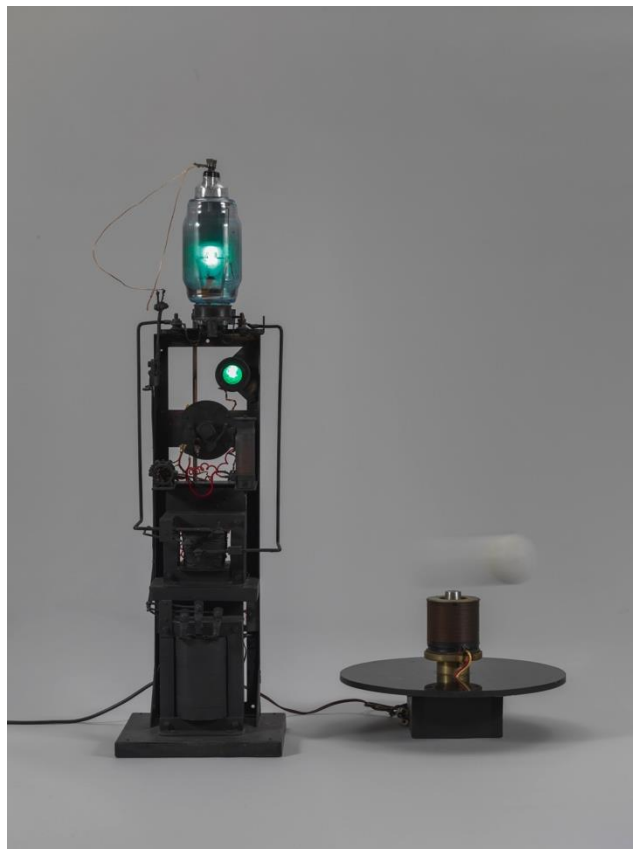
Roda de premsa: 21 de novembre

Inauguració: 21 de novembre

22 novembre 2019 – 19 abril 2020

Comissariada per: Guy Brett (crític i comissari independent), Michael Wellen (conservador d'art internacional, Tate Modern) i Teresa Grandas (conservadora, MACBA)

L'artista grec Takis (Panagiotis Vassilakis; 25.10.1925-9.08.2019) va ser pioner en la creació de noves formes artístiques utilitzant el magnetisme, la llum i el so. Takis va néixer a Atenes el 1925, però una part important de la seva carrera artística es va desenvolupar a París, Londres i Nova York, entre 1950 i 1970. Des de llavors ha viscut a Atenes. Aquesta exposició serà la primera mostra individual de l'artista a Barcelona.

Telelumière 4 1963-1964

Ferro i làmpada de mercuri 109 x 30 x 30 cm Col·lecció particular, Londres

Al llarg de setanta anys de carrera, Takis ha creat algunes de les obres més innovadores i potents –a més de lúdiques– de l'art del segle XX, amb les quals ha

reinventat els formats de l'escultura, la pintura i la música en relació amb l'energia. Takis va ser un dels pioners de l'art experimental més avançat de la dècada dels seixanta; en concret, la seva obra posava en relació la investigació artística amb la científica i la filosòfica. Encara que les seves primeres escultures feien referència explícita a la cultura clàssica grega, aviat va començar a innovar incorporant forces naturals –sobretot el magnetisme, la llum i l'electricitat– a les seves escultures i pintures, així com en accions. De manera semblant, va passar de la figuració a una obra que s'apropava més a l'abstracció experimental.

Entre les principals contribucions de Takis, destaquen les escultures anomenades *Signals*, inspirades en els senyals ferroviaris i que sovint incorporen llums intermitents, i les escultures telemagnètiques, que va iniciar a principis dels cinquanta i va exposar per primera vegada a la Galerie Iris Clert de París. Aquestes escultures consisteixen en objectes metàl·lics suspesos en l'espai gràcies a un sistema d'imants. El 1964, l'obra de Takis va inspirar el nom de la galeria Signals de Londres; el 1968 va ser un dels primers artistes convidats al Center for Advanced Visual Studies, fundat per György Kepes al MIT; i el 1969, el fet que retirés una de les seves obres del MoMA de Nova York va catalitzar la creació del grup activista Art Workers Coalition (AWC). So, llum i energia electromagnètica són els principals elements d'un ric llenguatge personal, que es presenta a través d'una selecció de les obres més significatives de la seva trajectòria.

Aquesta exposició posa en relleu la poètica essencial i la bellesa de l'univers electromagnètic explorat per un artista, que pretenia descobrir a l'espectador el poder de les forces invisibles que animen el món. Takis va fer servir residus industrials i tecnologies científiques en la seva obra, que va imbuir d'un sentit existencial. Al llarg de la seva carrera, va produir les ja esmentades escultures semblants a antenes denominades *Signals*, que es podrien definir com artefactes que rebessin i transmetessin missatges a mons llunyans, esdeveniments còsmics, i aparells musicals que fan servir imants, l'electricitat i la participació del visitant per generar sons. Aquestes invencions van reportar a Takis l'admiració de l'avantguarda internacional, des dels poetes de la generació beat americana fins a artistes com Marcel Duchamp.

Al MACBA, el públic hi trobarà boscos de *Signals*, obres que incorporen diàls recuperats d'avions i objectes magnètics inspirats pel radar. El so dels *Musicales* de Takis, la instal·lació mòbil *Silver Musical Sphere* i el seu *Gong* completaran la presentació. L'exposició a Barcelona també incorpora una part important documental referent a la relació de Takis amb la galeria i publicació "Signals", amb MIT, AWC, entre d'altres.

«L'electromagnetisme és una cosa infinita, invisible. [...] M'agradaria fer-lo visible^[SEP] per tal de comunicar-ne l'existència i fer-ne conèixer la importància. M'agradaria fer visible aquest món invisible, incolor, no sensual i nu que no ens pot irritar^[SEP] la vista, el gust ni el sexe. Aquest món que, simplement, és pensament pur.»

Takis

«L'única vegada que he tingut una visió del magnetisme va ser durant una conversa amb Takis al seu estudi de París en observar com aquells petits cons metàl·lics seus oscil·laven amb un brunzit, com si amb uns fils els tibessin directament cap als seus imants rectors. Takis em va explicar que les estrelles tendeixen a ajuntar-se atretes per una infinitat de fils invisibles molt fins o magnetisme que irradia des de cada estrella cap a les altres. I aleshores ens vam imaginar que, eliminant una estrella qualsevol, la totalitat d'aquell mecanisme trepidant, igual que un mòbil tremolós, es desplaçaria una ínfima porció còsmica i que, immediatament, amb una sacsejada, totes les peces tornarien a encaixar seguint el traçat d'unes línies magnètiques imperceptibles.»

Allen Ginsberg, Bombai, 22 d'abril de 1962

Sobre algunes obres destacades

En la seva etapa primerenca, el treball de Takis es va inspirar en l'art grec, egipci i ciclàdic: el 1952 va començar a esculpir figures de guix abans d'inclinar-se pel metall fos, forjat i soldat. Durant els anys cinquanta va experimentar amb el contrast de materials i formes. La seva exploració dels contraris es manifesta en les obres que va anomenar *Flowers* i *Idols*, amb un acabat metàl·lic que contrasta amb les seves formes orgàniques. Takis va crear diverses «instal·lacions telemagnètiques» a principis dels seixanta, amb les quals va desafiar les convencions tradicionals de l'escultura fent servir plints, parets i el sostre de la galeria com a punts de subjecció per a les seves obres. Ones d'energia magnètica es desplacen per aquests espais i mantenen els elements individuals en suspensió. Les obres d'aquesta àrea es presenten com en la instal·lació telemagnètica de Takis a la galeria Alexandre Iolas de Nova York, el 1960.

Insectes

Des de 1955 Takis va produir unes escultures primes i flexibles anomenades *Signals*, les primeres de les quals, com aquesta, semblen receptors de ràdio. Takis va reflexionar sobre la relació que establien amb la comunicació i la connexió. Les considerava «com antenes electròniques, com parallamps... Constituïen un llenguatge jeroglífic modern». Les bases eren de metall forjat o bé, en certs casos, antenes de ràdio elàstiques com les que duïen els jeeps de l'exèrcit nord-americà durant la Segona Guerra Mundial. Els elements dels caps, pel sol fet de dreçar-se en l'aire, esdevenen indicadors de l'espai i la distància còsmics.

Ballet magnètic

El centre d'aquesta obra l'ocupa un electroimant. La bola i el suro suspesos disposen d'una base metàl·lica que els fa saltar i ballar com a reacció a la càrrega electromagnètica. Takis va assenyalar que «és el moviment real, i no la il·lusió, el que convida a participar l'espectador. Ja no es tracta d'un truc, sinó d'un fet físic en què et veus implicat».

Pintures / Parets magnètiques

Takis va iniciar la seva sèrie de parets magnètiques el 1961. Darrere de la tela d'aquests quadres d'un sol color, s'hi amaguen uns imants que atreuen els objectes metàl·lics penjats que planen sobre la superfície de la tela. El resultat és l'expansió del quadre, ja que els elements abstractes no estan pintats a la tela, sinó que se sostenen en l'espai sense tocar-la. Takis va afirmar que la seva obra creava una «acció en l'espai», més que la «il·lusió d'espai» que altres artistes havien aconseguit abans seu.

Electroimants

Un potent imant sosté una agulla en suspensió, cosa que evidencia l'eventual superioritat del magnetisme sobre la llei de la gravetat. Takis va declarar: «L'electromagnetisme és una realitat

infinita i invisible, una realitat que no pertany solament a la Terra. És còsmic, però pot ser canalitzat. M'agradaria fer-lo visible per poder comunicar la seva existència i donar a conèixer la seva importància; m'agradaria fer visible aquest univers invisible, incolor, asensual i nu que no ens pot irritar els ulls, el sabor ni el sexe. Que és pensament pur, simplement.»

Radars

Takis va estudiar els radars i el magnetisme mogut pel seu desig de comprendre el cosmos. En la seva biografia, titulada *Estafilades* (Talls) i escrita el 1961, explica: «Sempre m'han fascinat els aeròdroms, amb aquells grans radars que giren lentament en cerca d'objectes metàl·lics que planin en l'espai. Com si fossin uns instruments gegantins que enregistren els fenòmens còsmics... Si amb un instrument com el radar fos capaç de captar la música del més enllà... Si aquest objecte fos capaç de captar i transmetre sons quan gira, la meva imaginació hauria vençut.»

Signals

Signals és el nom d'unes escultures que Takis va fer als anys setanta i que incorporen fragments de bombes de la Guerra Civil grega, recollits als vessants de la vora del seu estudi d'Atenes. Fent servir aquest material, Takis transforma residus bèl·lics en monuments a la bellesa i la contemplació. Com a derivats d'una explosió, els fragments de bomba també indiquen la fascinació de Takis per totes les manifestacions de l'energia, de les subtils a les dràstiques. «De vegades faig esclatar material per augmentar el flux d'energia i observar-ne els efectes.»

Télélumières

Takis va arribar a ser un expert en la manipulació de components electrònics. Cap al 1962 va començar a incorporar en la seva obra rectificadors d'arc de mercuri. Amb la seva brillantor blava, aquestes vàlvules converteixen el corrent elèctric altern (AC) en corrent continu (DC) mitjançant el magnetisme. Abans dels anys setanta se solien fer servir en ferrocarrils elèctrics, subestacions elèctriques i ràdios. Takis concedia a aquestes vàlvules una importància visual més enllà de les seves funcions originals, ja que les feia servir perquè l'espectador fos conscient dels camps energètics que té al voltant.

Gong

A l'interior de la Takis Foundation hi ha un espai teatral a l'aire lliure, amb un conjunt de les obres de Takis disposades al voltant d'un gong central. Aquest instrument musical gegant està fet amb la paret oxidada d'un tanc de petroli, de manera que l'energia d'aquest contenidor de combustibles fòssils ha mudat en la d'un instrument per produir sons i ressonàncies que afavoreixen la meditació. L'obra de Takis, inspirada en el budisme zen, remet sovint a la seva contemplació de la connexió de l'individu amb l'univers. «En la més gran solitud percebo la felicitat més gran», va dir.

DOCUMENTACIÓ

Durant la seva estada a París a finals dels anys cinquanta i principis del seixanta Takis va freqüentar els escriptors que s'allotjaven en una decrepita pensió que anomenaven Hotel Beat; entre els seus hostes hi havia William Burroughs, Brion Gysin, Gregory Corso i Allen Ginsberg. L'obra d'aquests autors va inspirar Takis i el mateix va passar a l'inrevés, ja que li van dedicar poemes i odes. El 1962 Ginsberg va escriure que parlar sobre el cosmos amb Takis l'havia ajudat a veure les forces magnètiques que el sustentaven. «Crèiem que extraïent qualsevol estel tot aquest mecanisme vibrant s'escorria una polzada còsmica.»
Es presenten un recull de textos de diversos autors dedicats a TAKIS

Art Workers Coalition

El 3 de gener de 1969 Takis va retirar la seva obra de l'exposició *The Museum as Seen at the End of the Mechanical Age*, al Museu d'Art Modern de Nova York, on s'exposava sense el seu consentiment. Arran d'aquesta protesta es va formar la Coalició de Treballadors de l'Art (AWC per les seves sigles en anglès). *Documents 1* és una compilació de correspondència, premsa i altres elements relacionat amb la fundació i l'apogeu de l'AWC. Es va publicar per primer cop a mitjans de 1969, quan el grup estava en el punt àlgid de la seva activitat, i va arrencar amb una declaració de Takis.

Copyright 1969 d'AWC

MIT

El 1969 li van atorgar a Takis una beca d'investigació al Massachusetts Institute of Technology. Allà, juntament amb el científic Ain Sonin, va treballar en la creació d'una màquina que transforma l'energia de les ones en electricitat. Per al disseny van fer servir una roda de bicicleta en homenatge a l'artista Marcel Duchamp, que presentava objectes quotidians com a obres d'art *readymade*; per exemple, la seva escultura *Roda de bicicleta*, de 1913.

El 1968 Takis va ser un dels primers becaris visitants del Centre d'Estudis Visuals Avançats, a l'Institut Tecnològic de Massachusetts (Estats Units), on va continuar creant obres que utilitzaven l'electromagnetisme. També va desenvolupar obres que empraven energies renovables, en col·laboració amb científics i enginyers, uns companys que Takis descrivia com a «poetes» i «creadors». La seva residència va donar com a resultat un dispositiu patentat que transformava corrents d'aigua en electricitat. En el seu interès a democratitzar l'art, va col·laborar també amb enginyers de Londres per produir d'una manera industrial edicions assequibles de les seves escultures.

L'impossible: un home a l'espai

The impossible: A Man in Space

Takis va introduir el magnetisme en l'art per al públic el 1960, quan va dur a terme la seva performance *The Impossible: A Man in Space*: mitjançant un sistema d'imants, va alçar enlaire el poeta Sinclair Beiles, que va recitar el seu poema «Manifest magnètic» flotant en l'espai. En aquell temps, la Unió Soviètica i els Estats Units competien per ser els primers a posar en òrbita una persona, una «cursa espacial» que era l'extensió de la cursa armamentística en què estaven sumides les dues superpotències mundials. La performance de Takis va ser un acte poètic i una crítica a la guerra, a parts iguals.

Signals

Signals London va ser un espai artístic experimental que devia el seu nom a les escultures Signal de Takis. Es va mantenir actiu entre 1964 i 1966 i durant aquest temps va produir una publicació mensual sobre art, poesia, filosofia i ciència. Aquest butlletí divulgava les seves idees entre els artistes d'Europa, els Estats Units i l'Amèrica Llatina, en un entorn que aspirava a fer caure les barreres entre art i ciència.

El número d'octubre-novembre de 1964 de *Signals: Newsbulletin* estava pràcticament del tot dedicat a Takis. Inclouïa poemes «trossejats» de William Burroughs i Brion Gysin, fets amb fragments de textos nous i reciclats, així com un poema visual d'Alan Ansen que tenia la forma d'un electroimant. També hi apareixia el «Manifest magnètic» de Sinclair Beiles, que el mateix poeta havia recitat suspès per uns imants en una performance que Takis va dur a terme el 1960. Aquesta publicació permet fer-se una idea de la xarxa internacional d'amics i col·laboradors amb què Takis va comptar durant els anys seixanta.

Takis's studio, King's Road, London

Als anys seixanta Takis va treballar entre París i el Regne Unit. Va llogar un apartament a Londres, al King's Road de Chelsea, un barri que es caracteritzava per l'ambient contestatari propi de l'escena del Swinging London. L'activitat artística de Takis es desenvolupava al voltant de la seva taula de treball, on reposaven amb ordre un gran nombre d'eines i instruments elèctrics, tal com mostren aquestes fotografies. Des del petit catre de Takis encaixonat al racó de l'estudi, estava gairebé a l'abast de la mà. Damunt del llit, hi podem distingir el seu *Electro-Magnetic Musical*, de 1966.

Takis Unlimited

1968

Video, color, so, 23min

Produïda per Anthony Williams i Mahmoud Khosrowshahi

Cortesia d'Anthony Williams

Takis va treballar amb Jeremy Fry, inventor i mecenes establert a Londres, per produir d'una manera industrial una edició il·limitada de la seva escultura *Signal*. Així desafiava l'exclusivitat del mercat artístic, oferint obres d'art més assequibles. Els preus dels seus *Signal* il·limitats oscil·laven entre les 10 i les 20 lliures (entre 175 i 350 euros aproximadament).

Visites

Dates: Divendres, a les 18 h. Del 22/11/19 al 17/04/20
A càrrec d'**Antonio Gagliano** i **Albert Tarrats**, artistes.

Visites incloses en el preu de l'entrada, excepte dissabtes a la tarda gratuït gràcies a Uniqlo. Per concertar visites de grup, podeu trucar al 93 412 14 13 o escriure a educacio@macba.cat.

Disposem de **bucles magnètics** individuals (sol·liciteu-los a recepció) i podeu sol·licitar **interpretació en llengua de signes** (amb 72h d'antelació). També disposem de **serveis d'accessibilitat visual** (materials tàctils, audiodescripcions i acompanyament durant l'activitat).

Visites accessibles

Visites per a persones amb discapacitat auditiva o visual, i suports d'accessibilitat al «Parlem de...» (interpretació en llengua de signes, bucle magnètic i acompanyament per a persones amb discapacitat visual) disponibles amb sol·licitud prèvia a educacio@macba.cat.

Programes educatius

Magnetismes + - / + +

Taller a càrrec d'Experimentem amb l'ART.

Adreçat a famílies amb nens i nenes de 2 a 5 anys

Dissabtes 23 i 30 de novembre, 7, 14 i 21 de desembre de 2019, 11, 18 i 25 de gener i 1, 8 i 15 de febrer de 2020 d'11 a 12.30 h

Parlem de...

El programa *Parlem de...* vol generar espais de debat, a partir de les exposicions del museu, entre diferents agents i artistes de la ciutat i el públic que ens visita. És un espai de trobada que entén les exposicions com a poderosos dispositius activadors de la imaginació i generadors de discursos que sovint excedeixen les lectures previstes per la institució o preconcebudes per l'equip curatorial.

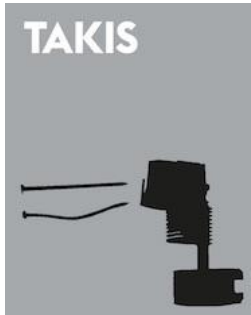
-Dijous 12 de desembre, 18.30 h *Parlem de Takis* amb **Teresa Grandas**, conservadora del MACBA.

-Dijous 19 de desembre, 18.30 h *Parlem de Takis* amb **Lolo & Sosaku**, artistes.

App del MACBA

Gaudiu de les fitxes explicatives d'una selecció d'obres de l'exposició, a més d'informació detallada de les exposicions i activitats, vídeos, curiositats i tota la informació pràctica d'accés al museu.

Més informació a macba.cat.

La publicació presenta l'artista grec Takis (Panagiotis Vassilakis) figura clau del'avantguarda de la postguerra i pioner en la creació de noves formes artístiques amb l'ús del magnetisme, la llum i el so.

Hi escriuen: Guy Brett, crític i comissari independent, que situa l'obra de Takis en els cercles d'avantguarda de Londres i París; Michael Wellen, comissari d'art internacional de la Tate, que se centra en el compromís de l'artista amb la poesia, la sexualitat i la ciència, i en la resposta que va donar l'artista a la cultura grega i a l'Europa devastada per la guerra; Melissa Warak, especialista en art i música d'avantguarda, explora les col·laboracions musicals de Takis des dels cinquanta fins als noranta.

L'exposició, la primera mostra individual de l'artista, s'ha organitzat a la Tate Modern, i itinaera al MACBA, Museu d'Art Contemporani de Barcelona el 2019.

Títol	Takis
ISBN	978-84-17593-07-0
Data de publicació	Novembre 2019
Matèria del llibre	Art, escultura, art cinètic, escultures musicals, forces magnètiques, avantguarda de postguerra
Autors	Guy Brett, Michael Wellen, Melissa Warak, Maïten Bouisset (conversa amb Takis)
Disseny	Disseny de Lali Almonacid basat en l'edició anglesa
Editor	MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona
Idiomes	Castellà
Núm. d'imatges	103
Núm. de pàgines	128
PVP	35 €
Enquadernació	Tapa dura
Format	24 x 16,9 cm

CATÀLEG - Textos de presentació

Reivindicar el trabajo de Takis –fallecido en agosto, mientras preparábamos la exposición en el MACBA y este catálogo– implica, por necesidad, revisar la historia de buena parte del siglo xx: atravesar períodos marcados por el totalitarismo y sus siniestros planes de aniquilación y destrucción, seguidos de otros que intentaron superar el trauma de la guerra bajo la bandera, a veces demasiado ingenua, de un progreso que implicaba desmemoria. Es también transitar por la historia del arte, por la generación que enlaza los postulados más enérgicos de las vanguardias con las prácticas que marcaron la posmodernidad. Hacerlo en el MACBA es poner su trabajo en diálogo con una ya larga trayectoria y con aquellos artistas que provienen de algunas de las genealogías que cuestionaron las normalidades asumidas y los discursos que convencionalmente han vertebrado el arte. Partiendo de la experimentación radical, que tomó forma en nuevos procesos y materializaciones, los artistas como él fueron valedores de nuevas cualidades en la relación del arte con las ideas de su tiempo, tanto con aquellas que provenían del conocimiento más sofisticado como con las que se originaban en la cultura popular. Así generaron sucesivas capas críticas en el modo de insertarse sus obras en un mundo cada vez más repleto de objetos y en el que los estímulos se multiplicaban. Gran parte del trabajo de Takis no se ve. Es sonido, es luz, es movimiento; en definitiva, es energía. Si algo define al artista es esa voluntad de registrar e incorporar las fuerzas de la naturaleza por múltiples métodos a cada una de sus piezas, y de someterse a lo que tienen de predecible y a lo que pueden tener de fortuito. Ante la imposibilidad de hacer visible esa energía, se nos ofrece una y otra vez como algo que no se puede ver pero que está ahí. Sus obras están repletas de objetos que *casí* se tocan: lo que los separa es aquello que los atrae. La fuerza es detectable no porque esté al alcance de los ojos, sino porque podemos imaginar que está ahí. Sabemos que existe, pero somos incapaces de verla. Eso convierte a Takis en un artista que no intenta dominar la materia, sino, en la traza iniciada por Duchamp, partir de su resignificación. El sonido se incorpora así en su trabajo a través de vibraciones y del efecto del magnetismo, música hecha al margen del pentagrama y de su comprensión convencional.

Los hijos del siglo xx fueron también testigos de la lucha de *techné* y *thánatos*, la siniestra alianza de la ciencia con la destrucción. De laboratorios surgieron el gas mostaza y el agente naranja, Little Boy y Fat Man. La ingeniería creó los aviones que bombardearon a la población civil en todo el mundo, al mismo tiempo que desarrollaba unos medios de transmisión de ideas, como la radio, que ayudarían a convencer de ideas fanáticas a poblaciones enteras. Einstein jugó con las ecuaciones del electromagnetismo –las mismas que explican el funcionamiento de los imanes de las obras de Takis– desterrando el *aether* cósmico y descubriendo que la materia puede convertirse en la energía incontrolada de una bomba atómica. Takis se vale de todos esos residuos, portadores de la memoria de la guerra, para crear sus piezas;

construye a partir de las trazas de la industria de la destrucción.

La propia biografía de Takis, huyendo de Grecia, refugiándose primero en París y después en Londres, es la de un continente estremecido. Europa, como los imanes, tiene norte y sur, opuestos que se repelen y se atraen siguiendo lógicas políticas, económicas y humanas. Se entiende mucho mejor en sus límites exteriores que en sus centros: es posible que la capacidad de comprensión de los retos que tenemos en nuestro conjunto sean más fáciles de percibir a la orilla del Mediterráneo –en la Barcelona o la Atenas que sufrieron guerra y dictaduras a partes iguales– que en cualquier otro punto más septentrional quizás con historias menos convulsas. Es una biografía que también resitúa el lugar del artista en la sociedad contemporánea.

En 1969 Takis retiró una obra del MoMA de Nueva York –aquél que, en la época, estaba escribiendo la historia del arte tal como se conocía entonces– al ser expuesta sin su consentimiento. Que, casi de manera intuitiva, hiciera ese gesto para defender el derecho del creador a acompañar la lectura de su obra una vez estuviera «acabada» (¿es que ocurre alguna vez?) era una forma de posicionar al artista desde el compromiso y desde coordenadas lejanas a la mera mercantilización de la obra de arte.

Ferran Barenblit director del MACBA, presentació

Cuando en 1971 un periodista de la revista *Rolling Stone* le preguntó cómo había conocido a Yoko Ono, John Lennon empezó hablando de galerías de arte londinenses: «Había ido a ver una exposición de Takis, no sé si sabes a qué me refiero...». Lennon fue una de las muchas personas creativas que conocieron la obra de Takis en los años sesenta y su comentario apunta a que, a pesar de la impresión duradera de las piezas, su naturaleza y su significado encerraban algo inefable. Este libro y la exposición a la que acompaña pretenden dar a conocer a nuevos públicos una de las voces artísticas más audaces y originales de la Europa de los sesenta. Este creador, cuya ambición era lisa y llanamente reinventar la naturaleza de la escultura, sigue siendo una figura vanguardista en la actualidad.

Panayiotis Vassilakis, conocido por el sobrenombre de Takis, rompió las convenciones del arte utilizando las energías del magnetismo, la luz y el sonido como materia prima para hacer esculturas. Artista autodidacto nacido en Atenas en 1925, se trasladó a París en 1954 y llegó a ser una figura clave de los círculos artísticos y literarios de la capital francesa, de Londres y de Nueva York. Sus inventos le granjearon la admiración de la vanguardia internacional, desde William S. Burroughs y los poetas estadounidenses de la generación beat hasta artistas como Marcel Duchamp. A lo largo de una carrera que abarca más de setenta años, Takis ha buscado la poesía y la belleza esenciales del universo electromagnético. Desde 1955 ha producido unas esculturas en forma de antena llamadas «Signaux»: se trata de varas finas y flexibles

coronadas por lo general con objetos encontrados o luces eléctricas parpadeantes. La prestigiosa galería londinense Signals y el boletín del mismo nombre (1964-1966) se bautizaron en honor a aquella influyente serie y el espacio se convirtió en un punto de encuentro importante para la transmisión de ideas que rompió barreras entre las artes y las ciencias. En 1959 Takis empezó a recurrir al magnetismo para reinventar la escultura y la pintura. El crítico de arte Alain Jouffroy acuñó, para referirse a esas obras, el término «telemagnético», en el que el prefijo «tele-» acentuaba el empleo de la tecnología para incrementar la percepción humana y para situarlas en el contexto de los dispositivos de comunicación de masas, como la televisión o el teléfono. Desde 1965 Takis crea artefactos musicales con imanes, electricidad y, en algunos casos, la participación de los observadores a fin de producir sonidos evocadores que van de notas sueltas a conjuntos atronadores.

A lo largo de toda su carrera el artista se mantuvo activo en lo político y comprometido en lo social, produciendo obras que tratan de nuestra concepción del mundo y de nuestra relación con el entorno. En los últimos años residió y produjo obras en Atenas, donde en 1993 creó el Centro de Investigación para el Arte y las Ciencias, conocido como Fundación Takis.

Este volumen está organizado en tres apartados para destacar los temas que conformaron el universo creativo de Takis: el magnetismo y el metal, la luz y la oscuridad, el sonido y el silencio. Guy Brett, compañero del artista durante muchos años, ofrece una reflexión lírica e histórica sobre su trabajo organizándola en torno a la metáfora del magnetismo; Michael Wellen brinda una nueva lectura del característico empleo de los materiales, la electrónica y las tecnologías por parte de Takis centrándose en el período de posguerra, y Melissa Warak presenta nuevas investigaciones sobre su forma de abordar el sonido, situando sus prácticas en el contexto de la filosofía y la música de vanguardia. Sigue a esos textos una entrevista histórica con Takis realizada por Maïten Bouisset y traducida al español por vez primera.

text d'introducció

Amb el suport de:

■ MÉS INFORMACIÓ A macba.cat i @MACBA_Barcelona

■ **MACBA:** Plaça dels Àngels, 1, 08001 Barcelona,

■ **HORARIS:** dilluns, dimecres, dijous i divendres d'11 a 19.30 h dissabtes de 10 a 20 h;
diumenges i festius de 10 a 15 h; dimarts no festius, tancat.

■ **ENTRADA VÀLIDA DURANT UN MES**

#TakisMACBA

Segueix-nos a:

 FOTOS

www.macba.cat/press/takis2901